

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
Міжнародної економіки і
менеджменту
Протокол № 21 від 30.08.2025 р.

ПОГОДЖЕНО
Директор з навчально-методичної
роботи
Каріца НЕМАШКАЛО

**ОСНОВИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІКИ
ТА МЕНЕДЖМЕНТУ**

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D3 Менеджмент
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	Міжнародний менеджмент

Статус дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Розробники:
к.е.н., доцент

Анастасія МАЛЮКІНА

викладач

Владислав БОРДАСВ

Завідувач кафедри
міжнародної економіки
і менеджменту

Олена КОТ

Гарант програми

Інна ДИБАЧ

**Харків
2025**

ВСТУП

Сучасні процеси глобалізації та інтернаціоналізації економічних відносин, посилення взаємозалежності національних економік та динамічний розвиток міжнародних ринків вимагають нових підходів до управління підприємницькою діяльністю у міжнародному середовищі. Навчальна дисципліна «Основи міжнародних економіки та менеджменту» спрямована на формування у здобувачів системного уявлення про закономірності функціонування світової економіки та особливості управління міжнародною діяльністю суб'єктів господарювання. Знання, отримані в результаті вивчення цієї дисципліни, допоможуть здобувачам розуміти ключові економічні процеси у світовому господарстві, орієнтуватися в сучасних тенденціях розвитку міжнародної торгівлі, інвестицій, глобальних ринків, а також застосовувати інструменти міжнародного менеджменту для прийняття ефективних управлінських рішень.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Основи міжнародних економіки та менеджменту» складена відповідно до освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальностями ДЗ «Менеджмент», освітньою програмою «Міжнародний менеджмент».

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи міжнародних економіки та менеджменту» є формування у здобувачів цілісного уявлення про міжнародну економічну систему, набуття теоретичних знань та практичних навичок щодо аналізу глобальних економічних процесів і ефективного управління діяльністю підприємств у міжнародному середовищі.

Завдання навчальної дисципліни «Основи міжнародних економіки та менеджменту» полягає у вивченні теоретичних засад функціонування світової економіки; розумінні ролі та механізмів міжнародної торгівлі, руху капіталів, інвестицій та трудових ресурсів; опануванні основ міжнародного менеджменту, стратегій виходу компаній на зовнішні ринки; розвитку аналітичних та управлінських компетентностей, необхідних для прийняття рішень у глобальному бізнес-середовищі.

Предметом навчальної дисципліни є система економічних відносин та управлінських процесів, що виникають у сфері міжнародної економіки та міжнародного бізнесу.

Об'єктом навчальної дисципліни є міжнародна економічна система та діяльність підприємств у глобальному середовищі, які відображають основні процеси міжнародної взаємодії та прийняття управлінських рішень.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН3	ЗК4, ЗК5, СК4
РН4	ЗК4
РН7	СК2
РН8	ЗК13, СК5
РН9	СК5, СК13
РН10	СК4
РН17	ЗК14
РН18	ЗК14
РН19	ЗК14
РН20	ЗК14

де, РН3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

РН4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

РН7. Виявляти навички організаційного проектування.

РН8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

РН9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

РН10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

РН17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

РН18. Застосовувати новітні методи, прийоми, технології діагностики зовнішньоекономічної діяльності із використанням сучасних інформаційних технологій.

РН19. Здійснювати проектну та інноваційну діяльність, застосовуючи аналітичні методи та моделі, знання новітніх управлінських технологій та механізмів у міжнародному бізнес-середовищі.

РН20. Володіти методами обґрунтування управлінських рішень у міжнародній діяльності на макро-, мезо- та мікрорівнях на основі комплексних економічних та фінансових розрахунків.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

СК 13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи міжнародної економіки

Тема 1. Міжнародна економічна система

1.1. Поняття та структура міжнародної економічної системи

Визначення міжнародної економічної системи. Основні елементи: світове господарство, міжнародний поділ праці, міжнародні ринки, міжнародні фінансові потоки. Взаємозв'язок між суб'єктами системи.

1.2. Етапи становлення міжнародної економічної системи

Історичний розвиток міжнародної економіки від ранніх форм торгівлі до глобалізованої системи. Роль промислової революції, міжнародної торгівлі та фінансової інтеграції у формуванні сучасної структури.

Тема 2. Світовий ринок товарів і послуг

2.1. Формування та еволюція світового ринку

Поняття світового ринку. Історичні етапи його становлення: від зародження міжнародної торгівлі до сучасних глобальних ринків. Вплив промислової та науково-технічної революцій.

2.2. Теоретичні основи міжнародної торгівлі

Класичні та сучасні теорії міжнародної торгівлі (А. Сміт, Д. Рікардо, Хекшер-Олін, нова теорія торгівлі). Порівняльні переваги та міжнародна спеціалізація.

2.3. Сучасна структура та тенденції розвитку світового ринку

Галузева та географічна структура міжнародної торгівлі. Роль послуг, цифрової торгівлі та логістики. Основні сучасні тенденції та проблеми розвитку.

Тема 3. Міжнародний рух інвестиційного капіталу і світове виробництво. Світовий фінансовий ринок та міжнародний кредит

3.1. Сутність та форми міжнародного руху капіталу

Поняття міжнародного руху капіталу. Основні форми: прямі іноземні інвестиції, портфельні інвестиції, кредити. Роль руху капіталу у розвитку глобальної економіки.

3.2. Прямі та портфельні іноземні інвестиції

Відмінності між ПІІ та портфельними інвестиціями. Мотиви компаній до міжнародного інвестування. Вплив інвестицій на приймаючу та країну-інвестора. Зв'язок між рухом інвестицій і розвитком виробництва. Транснаціоналізація виробництва, роль глобальних ланцюгів доданої вартості, переміщення виробництва між країнами.

3.3. Структура і функції світового фінансового ринку

Поняття фінансового ринку. Основні сегменти: валютний, кредитний, фондовий, похідних інструментів. Роль фінансових ринків у забезпеченні руху капіталу.

3.4. Форми міжнародного кредиту та кредитні інститути

Види міжнародного кредиту (комерційний, банківський, державний, міждержавний). Роль банків і міжнародних фінансових організацій (МВФ, Світовий банк) у міжнародному кредитуванні.

Тема 4. Світовий ринок праці та міжнародні міграційні процеси

4.1. Структура та особливості міжнародного ринку праці

Поняття міжнародного ринку праці. Сегменти ринку, основні характеристики попиту та пропозиції робочої сили на глобальному рівні.

4.2. Причини, форми та наслідки міжнародної трудової міграції

Основні мотиви трудової міграції (економічні, політичні, соціальні). Форми трудової міграції. Позитивні та негативні наслідки для країн-донорів і країн-реципієнтів.

Тема 5. Світова валютна система

5.1. Історичні етапи розвитку світової валютної системи

Виникнення та еволюція світової валютної системи: золотий стандарт, Бреттон-Вудська, Ямайська системи. Їхні ключові риси та особливості.

5.2. Валютні курси та фактори їх формування

Поняття валютного курсу, види курсів. Основні чинники, що впливають на формування курсу: інфляція, відсоткові ставки, платіжний баланс, спекулятивні операції.

5.3. Сучасні тенденції функціонування валютних систем

Лібералізація валютних відносин, роль резервних валют, валютні кризи та їх наслідки. Глобальні тенденції валютного регулювання.

Тема 6. Міжнародна регіональна економічна інтеграція

6.1. Форми та етапи економічної інтеграції

Зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний та валютний союзи. Послідовність етапів інтеграції.

6.2. Приклади інтеграційних об'єднань

Європейський Союз, НАФТА (USMCA), МЕРКОСУР, АСЕАН.
Характеристика моделей інтеграції та рівень їх економічної взаємодії.

Змістовий модуль 2. Основи міжнародного менеджменту

Тема 7. Міжнародні компанії в глобальній економіці

7.1. Поняття та види міжнародних компаній.

Критерії віднесення компаній до міжнародних, транснаціональних та багатонаціональних. Організаційні та управлінські особливості.

7.2. Стратегії виходу на зовнішні ринки

Експорт, ліцензування, спільні підприємства, стратегічні альянси, прямі іноземні інвестиції. Вибір стратегії залежно від ресурсів та цілей компанії.

Тема 8. Досвід організації менеджменту в різних країнах

8.1. Підходи до менеджменту в розвинених країнах

Американська, японська, європейська моделі менеджменту: ключові характеристики, принципи прийняття рішень, корпоративна культура.

8.2. Моделі менеджменту в країнах, що розвиваються

Особливості управління в країнах Азії, Латинської Америки, Африки. Вплив традицій, інституційного середовища та економічного розвитку.

Тема 9. Міжнародні стратегії та конкурентні переваги компаній

9.1. Міжнародні стратегії розвитку компаній

Глобальна, мультидомашня, транснаціональна та міжнародна стратегії. Стандартизація та адаптація. Вибір стратегії залежно від середовища, ресурсів і конкурентних позицій.

9.2. Формування конкурентних переваг на міжнародних ринках

Джерела конкурентних переваг (витрати, диференціація, інновації, бренд, ланцюги доданої вартості). Роль інновацій, цифрових технологій і сталого розвитку у глобальній конкуренції.

Тема 10. Міжкультурний менеджмент і ділові комунікації

10.1. Кроскультурні відмінності в міжнародному бізнесі

Поняття культури. Моделі Г. Хофстеде, Ф. Тромпенаарса, Е. Холла. Вплив культури на стиль управління, лідерство, мотивацію та переговори.

10.2. Міжнародні ділові комунікації та переговори

Вербальна і невербальна комунікація. Діловий етикет у різних країнах. Управління міжкультурними конфліктами. Особливості міжнародних переговорів.

Тема 11. Управління персоналом у міжнародних компаніях

11.1. Система міжнародного HR-менеджменту

Планування персоналу, рекрутинг, відбір і адаптація в міжнародних компаніях. Категорії персоналу: експатріанти, інпатріанти, локальні працівники.

11.2. Мотивація, оцінювання та розвиток персоналу

Міжнародні системи оплати праці. Управління результативністю. Навчання та розвиток персоналу. Лідерство в міжнародних командах.

Тема 12. Управління ризиками та сучасні тенденції міжнародного менеджменту

12.1. Ризики в міжнародному бізнесі та методи їх управління

Політичні, економічні, валютні, правові, культурні та операційні ризики. Методи мінімізації ризиків. Роль страхування, хеджування та диверсифікації.

12.2. Сучасні тенденції міжнародного менеджменту

Цифрова трансформація, глобальні платформи, дистанційні команди, ESG та сталий розвиток, штучний інтелект, управління в умовах глобальних криз.

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань

Назва теми	Зміст
Тема 1. Міжнародна економічна система	Обговорення структури та суб'єктів міжнародної економічної системи. Аналіз ролі міжнародних організацій. Робота з кейсами щодо взаємодії країн у глобальній економіці.
Тема 2. Світовий ринок товарів і послуг	Аналіз тенденцій розвитку світової торгівлі. Обговорення класичних та сучасних теорій міжнародної торгівлі. Практичне завдання з визначення порівняльних переваг.
Тема 3. Міжнародний рух інвестиційного капіталу і світове виробництво. Світовий фінансовий ринок та міжнародний креди	Розгляд основних форм міжнародного руху капіталу. Аналіз прикладів ПІІ та портфельних інвестицій. Практичне завдання з оцінки інвестиційних потоків у різних країнах. Обговорення структури та сегментів світового фінансового ринку. Аналіз ролі міжнародних фінансових організацій. Завдання з класифікації видів міжнародного кредиту

Тема 4. Світовий ринок праці та міжнародні міграційні процеси	Аналіз міжнародного ринку праці. Обговорення причин і наслідків трудової міграції. Завдання з побудови карти міграційних потоків.
Тема 5. Світова валютна система	Визначення етапів еволюції світової валютної системи. Аналіз факторів формування валютних курсів. Розв'язання задач на визначення валютного курсу та паритету купівельної спроможності.
Тема 6. Міжнародна регіональна економічна інтеграція	Обговорення форм економічної інтеграції. Аналіз прикладів інтеграційних об'єднань (ЄС, НАФТА тощо). Практичне завдання з порівняльної характеристики інтеграційних моделей.
Тема 7. Міжнародні компанії в глобальній економіці	Класифікація міжнародних компаній. Обговорення стратегій виходу на зовнішні ринки. Аналіз прикладів організаційних структур міжнародних компаній.
Тема 8. Досвід організації менеджменту в різних країнах	Порівняння моделей менеджменту у розвинених країнах та країнах, що розвиваються. Аналіз культурних відмінностей у системах управління.
Тема 9. Міжнародні стратегії та конкурентні переваги компаній	Аналіз типів міжнародних стратегій (глобальна, мультидомашня, транснаціональна, міжнародна). Розгляд прикладів стратегій провідних міжнародних компаній. Практичне завдання з визначення конкурентних переваг компанії на світовому ринку. Розробка елементів міжнародної стратегії для обраної фірми.
Тема 10. Міжкультурний менеджмент і ділові комунікації	Аналіз кроскультурних відмінностей у міжнародному бізнесі (моделі Хофстеде, Холла, Тромпенаарса). Обговорення впливу культури на стиль управління та переговори. Розбір кейсів міжкультурних конфліктів. Практичне завдання з моделювання міжнародних ділових переговорів.
Тема 11. Управління персоналом у міжнародних компаніях	Розгляд системи міжнародного HR-менеджменту. Аналіз підбору, адаптації, мотивації та оцінювання персоналу в міжнародних компаніях. Обговорення особливостей роботи з експатріантами. Практичне завдання з розробки елементів кадрової політики міжнародної компанії.
Тема 12. Управління ризиками та сучасні тенденції міжнародного менеджменту	Ідентифікація та класифікація ризиків у міжнародному бізнесі. Аналіз методів управління ризиками. Обговорення сучасних тенденцій міжнародного менеджменту (цифровізація, ESG, дистанційні команди, глобальні кризи). Практичне завдання з оцінки ризиків міжнародного проєкту.

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл.

3.

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Тема 1. Міжнародна економічна система	Опрацювання теоретичних джерел щодо поняття та структури міжнародної економічної системи. Підготовка конспекту основних понять. Аналіз ролі міжнародних організацій.
Тема 2. Світовий ринок товарів і послуг	Вивчення класичних і сучасних теорій міжнародної торгівлі. Підготовка короткого огляду структури світового ринку та сучасних тенденцій його розвитку.
Тема 3. Міжнародний рух інвестиційного капіталу і світове виробництво. Світовий фінансовий ринок та міжнародний кредит	Опрацювання понять і форм міжнародного руху капіталу. Підготовка аналітичного матеріалу щодо ролі ПІІ та портфельних інвестицій у розвитку виробництва. Самостійне вивчення структури світового фінансового ринку. Підготовка порівняльної таблиці форм міжнародного кредиту та характеристика основних фінансових інститутів.
Тема 4. Світовий ринок праці та міжнародні міграційні процеси	Аналіз причин, форм і наслідків міжнародної трудової міграції. Підготовка схеми міжнародних міграційних потоків і короткого есе про виклики та можливості для країн.
Тема 5. Світова валютна система	Опрацювання історичних етапів розвитку світової валютної системи. Вивчення механізмів формування валютних курсів. Підготовка короткого звіту про сучасні тенденції валютного ринку.
Тема 6. Міжнародна регіональна економічна інтеграція	Вивчення форм інтеграції та їх особливостей. Підготовка порівняльного огляду інтеграційних об'єднань. Аналіз переваг і ризиків інтеграційних процесів.
Тема 7. Міжнародні компанії в глобальній економіці	Вивчення класифікації міжнародних компаній. Самостійний аналіз стратегій виходу на зовнішні ринки. Підготовка прикладів організаційних структур компаній.
Тема 8. Досвід організації менеджменту в різних країнах	Порівняльне дослідження моделей менеджменту у різних країнах. Аналіз впливу національних особливостей на управлінські практики.
Тема 9. Міжнародні стратегії та конкурентні	Вивчення типів міжнародних стратегій компаній. Аналіз моделей конкурентних переваг. Самостійний

переваги компаній	розбір прикладів глобальних компаній. Підготовка аналітичної довідки щодо формування конкурентної стратегії обраної компанії.
Тема 10. Міжкультурний менеджмент і ділові комунікації	Опрацювання теоретичних основ міжкультурного менеджменту. Вивчення моделей національних культур (Хофстеде, Холл, Тромпенаарс). Підготовка порівняльної характеристики ділових культур різних країн. Аналіз прикладів міжкультурних комунікацій у міжнародному бізнесі.
Тема 11. Управління персоналом у міжнародних компаніях	Вивчення особливостей міжнародного HR-менеджменту. Аналіз систем підбору, адаптації, мотивації та розвитку персоналу в міжнародних компаніях. Підготовка короткого огляду політики управління персоналом транснаціональної компанії.
Тема 12. Управління ризиками та сучасні тенденції міжнародного менеджменту	Опрацювання видів ризиків у міжнародному бізнесі та методів їх мінімізації. Аналіз сучасних тенденцій міжнародного менеджменту (цифровізація, сталий розвиток, глобальні виклики). Підготовка есе або презентації щодо управління міжнародними бізнес-ризиками.

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та / або лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні: лекція (Теми 1–2), проблемна лекція (Теми 3–4), лекція-провокація (Тема 5), евристична бесіда (Теми 6–10), обговорення наукових статей та актуальних кейсів з міжнародної економіки та менеджменту.

Наочні: демонстрація схем міжнародної економічної системи (Тема 1), ілюстрація моделей міжнародної торгівлі (Тема 2), приклади потоків капіталу та виробничої кооперації (Теми 3–4), схеми фінансових ринків та валютних систем (Теми 4–6), презентації аналітичних матеріалів і прикладів міжнародного менеджменту (Теми 7–12).

Практичні: виконання практичних завдань (Теми 2–11), розв’язання ситуаційних завдань і кейсів (Теми 5–12), робота в малих групах, підготовка та захист мініпроектів, дискусії з актуальних питань міжнародної економіки.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік: максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах диференційованого заліку або заліку.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік – сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: Індивідуально-розрахункове завдання (20 балів), письмова контрольна робота (20 балів), виконання завдання за темою (20 балів), тести (40 балів).

Семестровий контроль: Залік

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Козик В. В., Панкова Л. А., Даниленко Н. Б. Міжнародна економіка. - К.: Знання, 2021. - 478 с.
2. Рогач О. І., Лук'яненко Д. Г. Міжнародна економіка. - К.: Либідь, 2020. - 512 с.
3. Козак Ю. Г., Лук'яненко Д. Г., Лісоволик Я. Б. Міжнародна економіка і міжнародні економічні відносини. - К.: Центр учбової літератури, 2020. - 624 с.
4. Рогач О. І. Міжнародна економіка: практикум. - К.: КНЕУ, 2020. - 368 с.
5. Міжнародна економіка [Електронний ресурс] : навчально-практичний посібник / В. О. Козуб, М. В. Горобинська, Ю. Б. Доброскок [та ін.]; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (2,83 МБ). - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. - 307 с. - Загол. з титул. екрану. - Бібліогр.: с. 295-304. - Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/32800>.

6. Світове господарство і міжнародні економічні відносини [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Т.В. Шталь, С.В. Бестужева, В.О. Козуб [та ін.]; за заг. ред. Т.В. Шталь; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Електрон. текстові дан. (238 с./ 1,44 МБ). – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – Загол. з титул. екрану. Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/21437> .

7. Світове господарство і міжнародні економічні відносини [Електронний ресурс]: навчальний посібник у схемах і таблицях / С.В. Бестужева, В.О. Козуб, Н.В. Проскурніна та ін. – Електрон. текстові дан. (17,7 МБ). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 249 с. – Загол. з титул. екрану. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27473>.

Додаткова

1. Лук'яненко Д. Г., Поручник А. М. Глобальна економіка: підручник. - К.: КНЕУ, 2019. - 744 с.

2. Піддубна Л. І. Міжнародний досвід використання цифрових технологій в управлінні персоналом ІТ-компаній / Л.І. Піддубна, І.С. Чуєва. // Економіка та суспільство. - 2023. – Вип. 55. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/31597>

3. Бутенко О.П., Чупир О.М. Соціально-психологічні методи антикризового управління персоналом підприємства в контексті комплементарного підходу. Вісник економіки транспорту і промисловості. URL: <https://ndc-ipr.org/publications/>

4. Гальчинський А. Г. Глобалізація і розвиток світового господарства: навч. посіб. - К.: Основи, 2019. - 384 с.

5. Піддубна Л.І., Кулеша К. А. Використання технології економічного прориву для післявоєнного відновлення України. Інфраструктура ринку. 2023. № 71. URL^ http://www.market-infr.od.ua/journals/2023/71_2023/17.pdf

6. Narula R. Multinational Enterprises and Industrial Policy: The Post-Crisis Era. - Cham: Springer Nature, 2020. - 312 p.

7. Peng, M. W., Meyer, K. E. International Business. - 4th ed. - London: Cengage Learning / Elsevier, 2020. - 640 p.

8. Proskurnina N., Hovorovska A. The State Regulation as a Factor of the Organizational Economic Mechanism of Management of the Foreign Economic Activity of Enterprise. Business Inform. 2023. № 2, p. 56-61. URL <https://journals.indexcopernicus.com/search/article?articleId=3618717>

9. Ghemawat, P. World 3.0: Global Prosperity and How to Achieve It. - Harvard Business Review Press, 2021. - 416 p.

10. Daniels, J. D., Radebaugh, L. H., Sullivan, D. P. International Business: Environments and Operations. - 17th ed. - Pearson, 2021. - 850 p.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Світової організації торгівлі (WTO). <https://www.wto.org>
2. Міжнародний валютний фонд (IMF). <https://www.imf.org>
3. Світовий банк. <https://www.worldbank.org>
4. Організація економічного співробітництва та розвитку (OECD). <https://www.oecd.org>
5. Державна служба статистики України. <https://www.ukrstat.gov.ua>
6. Євростат. <https://ec.europa.eu/eurostat>